

קו להינוח

כל הזכויות שמורות ©
המודעות באחריות המפרסמים בלבד
דוא"ל: kav1@bezeqint.net
אתר קו להינוח באנטרנט
www.kav-lahinuch.co.il

פקס עיתון לנושאי חינוך

מ"ו ועורכת: סיגל בן-ארצי ■ עריכה: מיכל חביב ■ המערכת: זהבית 4 יבנה ■ טל. 03-6354484-03 פקס. 050-6812066
ג'ליון 395 ■ ז' טבת תשס"ז-י'ד' טבת תשס"ז ■ 4.1.2007-28.12.2006 ■ 6 עמודים ■ משוגר למנויים בלבד

הצפיפות בכיתות בעוכרי המערכת; ח"כ מלכיאור משווה מרחב לתלמיד למרחב לאסיר

יו"ר ועדת החינוך ביום עיון; לתלמיד בישראל יש בביה"ס רק 60% מהשטח שיש לאסיר בבית הסוהר

המדינות המפותחות גדל בחמש השנים האחרונות מ-15% ל-10% ל-30% ואף ל-40%. מלכיאור גם ביקר את בתי"ס ואמר, כי הם אינם מחנכים את התלמידים לדעת גבולות אלא לאגואיזם. גם כלפי ארגוני המורים הייתה לו ביקורת על שמנעו את יישום חוק זכויות התלמיד. לדבריו, במערכת חינוך הגונה יישום זכויות התלמיד אינו יכול לפגוע במורים. מלכיאור גם סבור, כי הפער במערכת החינוך לא יכול להצטמצם כאשר מחד מגיעים תלמידים רבים רעבים (המשך בעמ' 2)

בכיתה גדול רק בחמישה תלמידים מהמוצע במדינות ה-OECD, מעוות את המציאות. הסיבה לכך היא, שבמוצע זה כולל האוצר כיתות קטנות בהתיישבות העובדת, בהתנחלויות ובחינוך החרדי. לטענת מלכיאור, המספר הממוצע האמיתי של תלמידים בכיתה בישראל הוא למעלה מ-35. "חישבתי ומצאתי כי לתלמיד בישראל יש בביה"ס רק 60% מהשטח שנותנים לאסיר בבית הסוהר", הוסיף. לדברי יו"ר ועדת החינוך, הפער בהישגים בחינוך בין ישראל ובין

מערכת החינוך נמצאת בשפל המדרגה, כך אמר יו"ר ועדת החינוך של הכנסת, מיכאל מלכיאור, בכנס השנתי של מכון ברנקו-וייס, שהתקיים בשבוע שעבר. מלכיאור הוסיף, כי למערכת החינוך אין אפילו משאבים בסיסיים שיאפשרו לתלמידים ללמוד לכבד את האחר. "מי יכול לעמוד מול כיתה כשיש לנו את הכיתות הגדולות ביותר בעולם, גם ביחס לעולם השלישי?!" תהה מלכיאור. לדבריו, החישוב שעושה האוצר על הצפיפות בכיתות, שעל פיו ממוצע התלמידים

משה"ח מצהיר על הרחבת התוכניות לטיפוח מחוננים אך מקצץ בתקציבן

מיוחדות כלשהן, ומשה"ח מממן במלואה רק תוכנית אחת לטיפוח מחוננים - תוכנית הכיתות הייחודיות, שבה לומדים כ-20% מהתלמידים המחוננים. מנהלת האגף לתלמידים מחוננים, שלומית רחמל, אמרה לוועדה כי תקציב הטיפול במחוננים לא יקוצץ, למרות הקיצוץ המוצע בתקציב 2007. לדבריה, הובטח לה שיהיו תוספות לתקציב בהמשך השנה. רחמל הוסיפה, כי למשה"ח תוכניות לכיתות נפרדות למחוננים בתוך בתי"ס, שיפתחו בתנאי שיהיו מספיק תלמידים לאייש אותן. חברים בוועדת החינוך טענו, כי גם אם יהיו תוספות תקציביות כאלה בהמשך השנה, הן לא יכללו בבסיס התקציב, ולכן יש חשש שהן ייעלמו בשנים הבאות.

את גילאי הטיפוח של המחוננים. ועדת החינוך של הכנסת, שדנה בנושא "קידום וטיפוח תלמידים מחוננים", לא התרשמה מהצהרות משה"ח. חברים בוועדה הזכירו, כי בהצעת תקציב משה"ח ל-2007 יש קיצוץ של 1.5 מיליון ש"ח בסעיף התקציב המיועד לטיפוח מחוננים בחינוך היסודי, וקיצוץ נוסף של 800 אלף ש"ח בסעיף המיועד לטיפוח מחוננים בחינוך העל יסודי. הקיצוצים הם מתוך תקציב כולל של כ-15 מיליון ש"ח בלבד המיועדים למטרה זו. חברי הכנסת הביעו תמיחה כיצד ניתן לבצע יותר פעילות לטיפוח מחוננים, כפי שמצהיר משה"ח, בפחות תקציב. על פי נתונים נוספים שהוצגו בפני הוועדה, רק שליש מהתלמידים המחוננים לומדים כיום במסגרות

משה"ח הודיע החודש על כוונתו להרחיב את מספר התלמידים בתוכניות המחוננים בשלוש השנים הקרובות, כך שיקללו כ-60 אלף תלמידים במקום כ-25 אלף תלמידים כיום. ממה"ח נמסר, כי יעד זה ימומש באמצעות הגדלת כיתות המחוננים בבתי"ס, הרחבת מרכזי הטיפוח למצטיינים ומחוננים מחוץ לבתי"ס, ושילוב המחוננים במסגרות אקדמיות תוך כדי לימודיהם בתיכון. לדברי מנכ"ל משה"ח, שמואל אבואב, הוא החליט לאמץ את המלצות דו"ח ועדת ההיגוי לקידום המחוננים משנת 2004. הוועדה המליצה, בין היתר, להרחיב את התוכניות הקיימות לתלמידים מחוננים ולכלול בהן גם תלמידים מצטיינים, כ-5% לפחות מאוכלוסיית התלמידים. כמו כן המליצה הוועדה להקדים

תוכנית חדשה תסייע לתלמידים הערבים להגדיר את זהותם האזרחית

חיזוק קבלת השונה ועוד. את התוכנית חיבר מנהל מינהל חברה ונוער במגזר הערבי, תאופיק זחאלקה, ד"ר נביל טנוס, וזאטם ותד. מנהל מינהל חברה ונוער בחינוך הערבי חשף השבוע את התוכנית בפני פורום מפקחי מחוז צפון. התוכנית תופעל השנה לראשונה במחוז במסגרת החינוך החברתי.

פעילה יותר. בין הנושאים בתוכנית; בירור מעגלי הזהות - הלאומית, הדתית והאזרחית - של התלמיד הערבי והבהרת יחסי הגומלין ביניהם, המשמעויות השונות של הזהות במציאות משתנה, הביטויים המעשיים של מרכיבי הזהות בחיי היום יום, ערכי הכבוד, הערבות ההדדית והסובלנות בדתות השונות,

מינהל חברה ונוער פיתח לאחרונה תוכנית חינוכית ניסיונית המיועדת לתלמידי המגזר הערבי בשם "זהות". מטרת התוכנית היא לחשוף בפני התלמידים הערבים את הבעייתיות המורכבת של זהות לאומית, דתית ואזרחית, המאפיינת את המיעוט הערבי בישראל, לסייע להם להתמודד עימה, ולחנך אותם לאזרחות

פרויקט השאלת ספרי הלימוד יורחב בתשס"ח

אגרה שנתית קבועה, הנגבית מהורי התלמידים. ממשה"ח נמסר, כי מנכ"ל משה"ח, שמואל אבואב, הנחה את המינהל הפדגוגי להיערך להרחבת פרויקט השאלת ספרי הלימוד עד סוף חודש פברואר הקרוב.

השנה משתתפים בפרויקט, המנוהל על ידי החברה למתנ"סים, כ-1,000 בתי"ס. תקציב משה"ח מיועד לרכישה ראשונית של מאגר ספרי לימוד בתי"ס שיצטרפו לפרויקט. בבתי"ס שבהם הפרויקט כבר החל בשנים קודמות, הוא ממומן באמצעות

משה"ח הודיע השבוע, כי יקצה 4 מיליון ש"ח להרחבת פרויקט השאלת הספרים בשנת הלימודים הבאה. עוד נמסר, כי בשנת הלימודים תשס"ח ישתתפו בפרויקט השאלת הספרים 100 בתי"ס נוספים, שבהם כ-30,000 תלמידים.

40 מיליון ש"ח נוספים לתקציב הוראת תלמידי חולים

העל יסודי, הלומדים בביתם, יוקצו 6-8 שעות הוראה שבועיות. מורי עמותת תללי"ם, המלמדים את התלמידים בביתם, יכינו תוכנית לימודים אישית לכל תלמיד. על פי החוק החדש, הצוות החינוכי בבית החולים ומורי עמותת תללי"ם יהיו חייבים לפנות לביה"ס שבו לומד התלמיד החולה ולקבל ממנו את תוכנית הלימודים הבית ספרית. המורים יסתייעו בה להכנת תוכנית הלימודים האישית לתלמיד, במטרה למנוע פערים לימודיים, שיקשו על חזרתו בעתיד לביה"ס.

המיועד לתלמידים המאושפזים בבתי חולים עומד השנה על כ-67 מיליון ש"ח. ב-28 בתי חולים פועלות כיום 123 כיתות לימוד. במסגרת יישום החוק יתקצבו מסגרות הלימוד בבתי החולים בתקן שעות הדומה לתקן הקצעת השעות בחינוך המיוחד. מידי שנה גם מתקצב משה"ח בכ-7.3 מיליון ש"ח לימודים בבית לפרקי זמן שונים לכ-2,000 תלמידים חולים. ממשה"ח נמסר, כי מעתה יוקצו לכל תלמיד חולה בגיל ביה"ס היסודי, השווה בביתו, 4 עד 6 שעות הוראה בשבוע. לתלמידים חולים בחינוך

בארבע השנים הקרובות יוסיף משה"ח כ-40 מיליון ש"ח לתקציב המיועד להוראת תלמידים חולים במסגרות חינוך בבתי חולים ובבתי התלמידים. ממשה"ח נמסר, כי הגידול בתקציב הוא במטרה ליישם את "חוק חינוך חנים לתלמידי חולים", שאושר בכנסת בחודש מאי האחרון. השנה לומדים במסגרות החינוך בבתי החולים ובבתי התלמידים כ-4,000 תלמידים. ממשה"ח נמסר עוד, כי בארבע השנים הקרובות יורחב צוות המורים והמטפלים בבתי החולים ובבתי התלמידים בכ-40%. התקציב

תוכניות חילופי התלמידים במימון האיחוד האירופי יאושרו מעתה במשה"ח

וגם רשויות מקומיות ומתנ"סים, אך לא בתי"ס. עוד נמסר, כי העדפה תינתן לפרויקטים של חילופי נוער שיקדמו את הנושאים; מלחמה נגד גזענות ושנאת זרים, אזרחות פעילה, שוויון מגדרי, זכויות מיעוטים והגנה על מורשת וסביבה. בסוף החודש הבא יפרסם משה"ח באתרו ובכלי התקשורת קול קורא להגשת בקשות תמיכה לפעילויות חילופי הנוער. המשרד גם יקיים ימי הדרכה והשתלמויות שבהם תוצג תוכנית היורו-מד.

לכלול שתי מדינות מהאיחוד האירופי ושתי מדינות מאגן הים התיכון. ממשה"ח נמסר, כי החידוש בשלב ג' הוא העברת ניהול התוכנית ממטה האיחוד האירופי לידי המדינות המשתתפות בה. בישראל תהיה אחראית לתוכנית יחידה חדשה באגף לקשרי חוץ ואונסקו במשה"ח. מהאגף לקשרי חוץ במשה"ח נמסר לקו לחינוך, כי הצעות להשתתף בתוכנית חילופי הנוער רשאים להגיש ארגונים ועמותות מתחום החינוך (בתנאי שהם רשומים כחוק)

משה"ח, משרד החוץ והאיחוד האירופי חתמו החודש על הסכם שלב ג' של תוכנית יורו-מד לחילופי נוער. במסגרת ההסכם יתקצב האיחוד האירופי פעילויות של חילופי תלמידים. תקופת הפעילות של התוכנית תהיה מחודש יוני 2007 ועד לסוף שנת 2008. בתוכנית יורו-מד משתתפות 35 מדינות – 25 מדינות האיחוד האירופי ו-10 מדינות מאגן הים התיכון, כולל ישראל והרשות הפלשתיאית. כדי לקבל תקצוב מהאיחוד האירופי, על כל פעילות חילופי נוער מתוכננת

משה"ח; לא נבצע סקר על היקף התל"ן במערכת החינוך

הפדגוגי במשה"ח, ד"ר חגית מאיר. לדברי מאיר, קיום סקר בנושא התל"ן יעניק מסקנות מדגמיות ומידע חלקי שאינם מייצגים את כלל המערכת, אלא את בתי"ס או הכיתות שייבדקו בלבד, ולכן אין כוונה במשרד לערוך סקר מסוג זה.

תמונה ברורה על פערים בהיקף שעות הלימוד בין בתי"ס שבהן לומדות אוכלוסיות מבוססות ובתי"ס שבהן לומדות אוכלוסיות סוציו-אקונומיות חלשות. לשאלת קו לחינוך אם עומד משה"ח לערוך סקר מקיף בנושא, התקבלה באיחור תשובה שלילית ממפקחת מתאמת במינהל

בגיליון הקודם של קו לחינוך נסקרה תופעת התל"ן (תוכנית לימודים נוספת) בבתי"ס, הממומנת לרוב על ידי ההורים, ולעיתים בידי הרשות המקומית. בכתבה הוצג דו"ח של מכון המחקר של הכנסת, שמצא כי סקר על היקף התל"ן בבתי"ס לא נערך מאז שנת 93'. סקר כזה היה נותן

הצפיפות בכיתות בעוכרי המערכת; ח"כ מלכיאור מעווה מרחב לתלמיד למרחב לאסיד

(המשך מעמ' 1)

לאיבוד במערכת והמצב רק הולך ונהיה גרוע; בתי"ס רבים יותר ויותר נראים כמפעלים, ופועלים ללא מטרות או יחס חם, המורים מתוסכלים ואינם מעניקים לתלמידים יחס אישי.

והמראה אינו מלבב. לטענתו ההוראה במערכת החינוך מיושנת ולא יעילה. לדבריו, רק 40% מהתלמידים מצליחים למצוא את מקומם במערכת החינוך ולהתקדם בה ו-60% נשארים מאחור. לטענתו הכישרון של התלמידים הולך

לביה"ס ולעומתם שכבות מבוססות הקונות חינוך בכסף. מייסד מכון וקרן ברנקו וייס, ד"ר ברנקו וייס, אמר בכנס, כי מערכת החינוך היא ראי המראה כיצד תהיה החברה בישראל בעוד 20 שנים

יישום מדיניות חינוכית - מבט מהשטח

גופים חיצוניים הפועלים במערכת החינוך; מיישמים את מדיניות משה"ח או שותפים לעיצוב המדיניות?

שבתיון שלו למדו רק ארבעה תלמידים כאלה. עובדה זו מצביעה, לטענת הילר, על מדיניות של ביה"ס להנשיר את התלמידים האתיופים לפני התיכון. במקרה זה לא תעזור לדעתו הנהגת תוכנית התערבות לטיפול תלמידים ממוצא אתיופי בביה"ס. הילר מודה, כי המגזר השלישי מציב לעצמו לפעמים מטרות שאפתניות מאוד שלא ניתן ליישם.

מודלים של המגזר השלישי

הילר תיאר את המודלים שבהם פועלים ארגוני המגזר השלישי במערכת החינוך. המודל הראשון הוא העצמת המערכת הבית ספרית. במודל זה מתווה הארגון מדיניות ומעניק לביה"ס משאבים כדי לבצע אותה בעצמו. לדבריו, היתרון של מודל זה הוא בשימוש במשאבי כוח האדם של ביה"ס. החיסרון הוא, שבדרך זו לא תמיד מבוצעת במלואה מדיניות הארגון.

המודל השני הוא של עקיפת מערכת החינוך הציבורית ומימוש מדיניות הארגון באמצעים ובכוח האדם שלו. במודל זה מקפיד הארגון על שמירת מדיניותו. החיסרון של המודל הוא שהארגון פועל ללא סיוע של המערכת הבית ספרית. המודל השלישי והיעיל ביותר הוא מיזוג מטרות הארגון וצרכי ביה"ס. במודל זה מוצא הארגון נקודות השקה של מדיניותו ומדיניות ביה"ס. כך נקבעת המדיניות בשני מוקדים – על ידי הארגון, אך גם על פי המצב בשטח ומקבלת את מירב התמיכה. לדברי הילר, ארגון הפועל במערכת החינוך צריך למצוא מטרות משותפות לו ולרשות המקומית או לביה"ס, ולהקפיד שלא לנהוג בהתנשאות כלפי אנשי החינוך. נקודת המוצא צריכה להיות ההבנה, שמקור חוליי מערכת החינוך אינו המנהלים או המורים.

שהמטרה היחידה שלהם היא להרוויח ממון מהקופה הציבורית.

קריאת תיגר על הממסד החינוכי

מנהל התוכנית לקידום תלמידים במכון ברנקו וייס, יואב הילר, הציג עמדה שונה לגבי מעורבות המגזר השלישי במערכת החינוך. לטענתו, למגזר השלישי יש אמנם יתרון גדול ביישום מדיניות חינוכית, אך גם קושי גדול הרבה יותר. לדבריו, כל יוזמה חינוכית של המגזר השלישי היא למעשה קריאת תיגר על הממסד החינוכי, מכיוון שהיא מסמלת כישלון כלשהו של המערכת החינוכית הציבורית, הארצית או היישובית; הארגון סבור שקיימת בעיה בתחום חינוכי מסוים ולכן הוא מבקש להתערב בתחום זה. כך, למשל, ארגון היוזם תוכנית חינוכית לטיפול תלמידים עולים חדשים סבור, מן הסתם, שמערכת החינוך נכשלה בטיפול בהם ולא רק בשל היעדר תקציב. לדבריו, קל יותר לארגון מהמגזר השלישי מאשר למשה"ח ליישם תוכנית התערבות לטיפול תלמידים עולים; הוא יכול לפעול בצורה מהירה ודינאמית ופחות בירוקרטית ויש לו גמישות גדולה יותר בתקצוב ובבחירת עובדים. לעומת זאת, קשה יותר לארגון לחדור לביה"ס או לרשות מקומית, והוא יכול לעשות זאת רק אם מטרתו תואמת לסדר העדיפויות שלהם. הבעיה המרכזית של הארגונים היא שלמשה"ח, לרשות מקומית ולכל ביה"ס יש את סדרי העדיפויות שלהם, שלא תמיד חופפים לסדר העדיפויות של הארגון ולפעמים אף סותרים אותו. כדוגמה להתנגשות מטרות כזו מביא הילר ביה"ס על יסודי מסוים. בחטיבת הביניים של ביה"ס למדו 100 תלמידים ממוצא אתיופי, בעוד

"יישום מדיניות חינוכית – מבט מן השטח" היה נושא של רב שיח שהתקיים במסגרת הכנס השנתי של מכון ברנקו-וייס בשבוע שעבר. בדיון הועלתה, בין היתר, השאלה; האם הגופים החיצוניים הפועלים במערכת החינוך, הנקראים גם "המגזר השלישי", מיישמים את מדיניות משה"ח או מקדמים את האינטרס שלהם.

משנים את מאזן הכוחות

סמנכ"ל משה"ח לשעבר, ד"ר איציק כהן, ייצג בדיון את העמדה הגורסת כי לגופי המגזר השלישי השפעה רבה על קביעת מדיניות מערכת החינוך הציבורית. כהן תיאר עבודת מחקר לתואר שלישי שערך בנושא מידת ההתערבות של גופים חוץ ממסדיים ביישום מדיניות החינוך של משה"ח. במחקרו ביקש כהן לבדוק האם הארגונים החיצוניים הפועלים בבתי"ס הם רק קבלנים ליישום מדיניות משה"ח או שותפים לעיצוב המדיניות החינוכית. במחקר בחן כהן את פרויקט 30 היישובים, שהיה אחת מתוכניות הדגל של משה"ח מאמצע שנות ה-90 ועד לסופן. במסגרת התוכנית מינה משה"ח 12 ארגונים חיצוניים לסייע לראשי 30 רשויות מקומיות חלשות לעצב מדיניות חינוך, שתשפר את הישגי מערכות החינוך היישוביות. המחקר מצא, כי במקום לסייע לראשי הרשויות לעצב את המדיניות החינוכית הרצויה להם, הפכו הגופים החיצוניים לדומיננטיים בקביעת המדיניות. זאת ועוד, המחקר מצא, כי המדיניות החינוכית שעוצבה ברשויות המקומיות תאמה להפליא לאסטרטגיית הפעולה של הגופים המסייעים. כך לדוגמה, ברשות המקומית שבה פעל ארגון מסייע המתמחה בניהול ארגוני, התמקדה מדיניות החינוך שעוצבה בנושאים של מינהל חינוכי וארגון. לעומת זאת, ברשות מקומית שבה פעל גוף חיצוני המתמחה בהוראה משולבת טכנולוגיה, התמקדה המדיניות שפותחה בתוכנית לקידום תחום זה. המסקנה של המחקר הייתה, שגופים חיצוניים נוטים להפקיע את עיצוב המדיניות החינוכית מהגורמים הממשלתיים והרשותיים. מסקנה נוספת הייתה, שההשפעה של גופי המגזר השלישי על מערכת החינוך היא עצומה. לדבריו של כהן, התחזקותם של גופי המגזר השלישי, שבחלקם הגדול הם מלכ"רים הניזונים מתקציב המדינה, הופכת אותם לכוח מרכזי המשנה את מאזן הכוחות במערכת החינוך. כהן גם מזהיר בבחירת הגופים החיצוניים שמתערבים במערכת החינוך. לדבריו יש ביניהם שרלטנים לא מעטים,

מעצבי מדיניות החינוך חייבים להימצא בשטח

לדבריה, דואג מינהל החינוך לא להשאיר את אנשי החינוך "בודדים בשטח", אלא מסייע להם. כמו כן מעניק המינהל לאנשי החינוך תגבור מוטיבציוני, באמצעות מנגנוני יוקרה; מוסדות חינוך המצליחים לצמצם נשירה מקבלים פרס, כמו פרסום. לדבריה, כדי ליישם מדיניות של מניעת הנשירה בהצלחה חייבים גם ליצור שותפות עם ההורים ועם מנהיגות הנוער בבתי"ס. הרשות המקומית חייבת להעניק ליווי מערכתי ואישי לבתי"ס בוועדות רשותיות, תוכניות מותאמות למניעת הנשירה, שיתופי פעולה עם ארגוני טיפוח ומניעת נשירה, עם המשטרה ועוד. לדבריה,

ראש תחום החינוך בעיריית באר שבע, ד"ר רות פרנקל, הביאה בדיון דוגמה להצלחה ביישום מדיניות חינוכית. לטענת פרנקל, מדיניות חינוכית אינה יכולה להתבצע אם מעצביה אינם נמצאים בשטח.

פרנקל תיארה את הפעולות שנקטו ליישום מדיניות עיריית באר שבע לצמצום את הנשירה ממערכת החינוך. למטרה זו הוקם במינהל החינוך מנגנון ארגוני התומך בבתי"ס ופורומים שונים, למשל של מנהלי בתי"ס על יסודיים, פורום מפקחים, פורום קב"סים ועוד. כמו כן הוקמו קבוצות עבודה רב תחומיות, שמטפלות בתלמידים בסיכון.

טכניון בוג ספרים

■ בחטיבת הביניים לומדים את

מדעי הרוח – בחטיבת הביניים של אולפנת אמ"ת נגה בבית שמש מופעלת השנה תוכנית לימודים במדעי הרוח בשם א.ת.ר – אשכול תרבות ורוח. מדובר בתוכנית לימודים ניסיונית, המשלבת את המקצועות; היסטוריה, ספרות, קריאה וכתיבה, דרמה, מוסיקה ואומנות. מרשת אמ"ת נמסר, כי לתוכנית מוקצות בביה"ס 11 שעות לימוד שבועיות בכיתות ז' ו-ח'; 9 שעות לומדות התלמידות בכיתות האם ושעתיים נוספות הן מתחלקות לקבוצות עבודה ויצירה בנושאי הלימוד השונים שבתוכנית. עוד נמסר, כי המורות המלמדות את המקצועות השונים שבתוכנית, עובדות ביחד כדי להעניק לתלמידות חווית לימודים ברורה ומשמעותית. במסגרת התוכנית לומדות תלמידות שכבת ז' על מאפייני המאה ה-19, תוך הדגשת נושא המעבר מחברה טרום מודרנית לחברה מודרנית. בשכבת ח' מתמקדת התוכנית במאה ה-20, תוך הדגשת נושא השפעת מאה זו על האדם הפרטי, החברה והעולם. התוכנית כוללת את האירועים והתהליכים המרכזיים שעבר העולם בתקופות אלו ומידע על יצירות התרבות והרעיונות החשובים שנוצרו בהן. התוכנית גם מנסה להעניק לתלמידות כלים לפיתוח כישורים לחשיבה, חקר וניתוח, לכתובה נכונה, קריאה מתוך הבנה, יצירה ועוד. תוצר הסיום של התוכנית בשכבת ז' הוא מופע המורכב מקטעי דרמה שנכתבו על ידי התלמידות. הקטעים ממחישים את שילוב המקצועות בתוכנית הלימודים ואת הידע שרכשו התלמידות. תוצר הסיום של שכבת ח' הוא דיסק בהפקת התלמידות, שבו משולבים קטעי מוסיקה, ראינות וצילומים בנושא המאה ה-20.

עוד נמסר, כי השנה משולבת לראשונה הוראת הבטיחות בדרכים במערכת החינוך החרדית. ברשת מעיין החינוך התורני, למשל, לומדים את הנושא 13,000 תלמידים ב-550 כיתות. כ-110 מורים מהרשת גם משתתפים בהשתלמויות בתוכניות הלימודים בהזירות בדרכים. משה"ח, הרשות לבטיחות בדרכים ומשרד התחבורה הקצו השנה 5 מיליון ש"ח להוראת הזהירות בדרכים בחינוך החרדי. בבתי"ס היסודיים בחינוך הממלכתי והממלכתי-דתי לומדים השנה הירות בדרכים כ-24,000 תלמידי כיתות ד' ו-ה' מ-171 בתי"ס. כ-300 מורים גם משתתפים בהשתלמות בתוכניות הלימודים בנושא זה. בנוסף הקצה משה"ח שעת לימודים שבועית להוראת התוכנית "ללמוד תנועה" בכיתות א'. בבתי"ס העל יסודיים הורחבה הוראת הזהירות בדרכים בכיתות ט' ל-2,000 כיתות, לעומת 1,100 כיתות בתשס"ו. בכיתות ה' הורחבה הוראת הזהירות בדרכים השנה ל-1,200 כיתות לעומת כ-100 כיתות בלבד אשתקד. נושא החינוך התעבורתי נלמד השנה בכ-3,000 כיתות ז"א. הלימודים בבתי"ס בנושא הזהירות בדרכים ממומנים במשותף על ידי משה"ח, הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים ומשרד התחבורה. מנכ"ל משרד החינוך, שמואל אבואב, גם הורה לאחרונה למכללות להוראה להנהיג לימודי חובה בהזירות בדרכים.

על פי הנחיית המנכ"ל, סטודנט לא יוכל לקבל תעודת הוראה אם לא השתתף לפחות בשני ימי עיון, בהיקף כולל של 12 שעות, בנושא זה.

■ **דו-קיום בתקשורת** – הפיקוח על הוראת התקשורת והקולנוע במשה"ח וסינמטק חיפה מפתחים בימים אלה פרויקט המשלב לימודי קולנוע וערכי דו-קיום. שמו של הפרויקט; "הכר את האחר". הפרויקט מיועד לתלמידי יהודים וערבים הלומדים במגמות תקשורת וקולנוע.

ממשה"ח נמסר, כי התלמידים שישתתפו בפרויקט יילמדו את נושא הקולנוע ככלי פיוס בין העמים. במסגרת הפרויקט יפיקו ביחד תלמידי יהודים וערבים סרטים בנושאים שייבחרו על ידם. משתתפי הפרויקט גם ילמדו כיצד לשווק את סרטיהם בפסטיבלים בארץ ובעולם. הפרויקט ימשך שנתיים.

עוד נמסר, כי כעשרים מורים לתקשורת ולקולנוע משני המגזרים עובדים כעת על הכנת הפרויקט. המורים משתתפים בסדנאות שבהן הם לומדים, בין היתר, כיצד להנחות קבוצות דיון ואת עקרונות הגישור. את הסדנאות מנחים יועצים ארגוניים ועובדים סוציאליים יהודים וערבים.

בתום הפרויקט יערוך סינמטק חיפה ערב גאלה חגיגי, שבו יוקרנו, בתרגום דו-לשוני, הסרטים המשותפים שהופקו במסגרתו. בערב גם יוענק פרס לסרט הטוב ביותר.

■ **משה"ח מרחיב את לימודי**

הזה"ב – שרת החינוך, יולי תמיר, הורתה לאחרונה למשרדה להכין תוכנית תלת שנתית להוראת הזהירות בדרכים בכל שכבות הגיל ומגזרי החינוך. ממשה"ח נמסר, כי בהכנת התוכנית ישותפו אנשי חינוך מהמחוזות.

מאגזין בחינוך

■ **מתחברים למדב"ס** – 370 בתי"ס בצפון התחברו בשנה האחרונה למערכת המדב"ס (מערכת דיווח בית ספרית), כך הודיע מנהל המחוז, דוד וסרמן, בישיבת הנהלת המחוז שהתקיימה החודש. מנהל המחוז הוסיף, כי בתוך זמן קצר יחברו 430 בתי"ס נוספים למערכת. באמצעות מערכת המדב"ס מדווח ביה"ס בזמן אמת להנהלת המחוז את נתוני שעות הלימוד השבועיות, מידע על היעדרויות המורים, על הפסקת משרה של מורה ועוד. המערכת גם מאפשרת הפקת דו"חות המשוות את ביצוע שעות ההוראה בפועל לתקן השעות שהוקצו לביה"ס. המערכת הושקה על ידי משה"ח אשתקד.

■ **התלמידים ידווחו באתר על**

מעשים טובים – למעלה מחמישים תלמידי כיתות ה' מבתי"ס התיכוניים בפתח

לכתוב כתבות על העשייה ההתנדבותית שלהם ושל חבריהם ולהעלות אותן לאתר יום טוב. כמו כן התחייבו התלמידים להשתתף במהלך השנה בדיונים בפורום האתר לפחות 40 פעמים.

במפגש המסכם של הפרויקט, שיתקיים בסוף חודש אפריל, יוענקו למשתתפי תעודות הערכה. עבודות מצטיינות יוצגו ביום עיון של משה"ח, שיתקיים בחודש מאי. את הפרויקט, המתקיים בשיתוף עם משה"ח ועיריית פתח תקוה, מלווים רפי סופר, מנהלת המדור למחויבות אישית בעיריית פתח תקוה, מזל צומעי, ומפקחת המחויבות האישית, שרה זוהר.

הפרויקט בפתח תקוה משמש כפיילוט ובכוונת יוזמיו להרחיבו בשנים הבאות לבתי"ס ביישובים נוספים.

כתובת האתר; www.raktov.com

תקוה משתתפים השנה בפרויקט לתיעוד אינטרנטי של מעשים טובים, במסגרת תוכנית המחויבות האישית. במסגרת הפרויקט ישמשו התלמידים כעיתונאים צעירים וידווחו באתר האינטרנט "רק טוב" על מעשי התנדבות שיזמו הם וחבריהם בקהילה. אתר רק טוב, שהוקם אשתקד, מתעד מעשים טובים של סיוע והתנדבות. מטרת האתר היא לשמש משקל נגד לאירועים השליליים שאליהם נחשף הציבור מידי יום. את האתר הקים רפי סופר, לזכרו של בנו גיא, שנפטר לפני כשנתיים.

במסגרת הפרויקט כבר התקיימו שני מפגשים, שבהם נערכה לתלמידים פעילות היכרות. התלמידים גם נפגשו עם עיתונאית והשתלמו בנושאים; ניתוח סיפורים, כתיבה עיתונאית ויזמות. התלמידים המשתתפים בפרויקט התחייבו להשתתף בימי העיון,

■ תלמידי ביה"ס מאמצים

בי"ס לחינוך מיוחד – במסגרת פעילות למעורבות קהילתית וחברתית, מאמצים תלמידי שכבת ט' של אורט הנרי רונסון באשקלון את ביה"ס לחינוך מיוחד מעיין שרה. במסגרת האימוץ מתקיימים מפגשים שבועיים בין תלמידי שני בתי"ס, לצורך למידה משותפת באומנות, מחשבים ועוד. לקראת החנוכה ביקרו תלמידי מעיין שרה באורט הנרי רונסון והשתתפו ביחד עם תלמידי ביה"ס בפעילות לחג.

■ תלמידי התיכונים בבאר

שבע ילמדו לנאום – בבאר שבע תיערך השנה לראשונה תחרות הנאום הצעיר. בתחרות ישתתפו תלמידי כיתות י'-י"ב מבתי"ס העל יסודיים בעיר. מטרת התחרות היא לקרב את בני הנוער אל ערכי תרבות הדיבור, הדיון והנאום. על פי כללי התחרות, כל תלמיד ינאם במשך חמש דקות על נושא שבחר. הקריטריונים להערכת המתחרים יתבססו על המבנה הלוגי של הנאום, צורת ההגשה והקשר של הנאום עם הקהל, מיצוי נושא הנאום והעברת המסר במסגרת הזמן המוקצב. לקראת התחרות, ישתתפו תלמידי התיכונים בעיר בסדנאות שבהן ילמדו את עקרונות הרטוריקה, תוך התנסות אישית וקבוצתית. בסוף כל סדנה תתקיים תחרות בית ספרית בנאום. הזוכה בתחרות ישתתף בתחרות הנאום הצעיר העירונית, שתתקיים בסוף פברואר, שממנה יעלה הזוכה לגמר הארצי. את תחרות הרטוריקה בבאר שבע יזם ארגון רוטרי.

■ רשת אמ"ת הקימה קבוצת מנהיגות חברתית

– רשת אמ"ת הקימה לאחרונה קבוצת מנהיגות חברתית של תלמידים מכל בתי"ס שלה. הקבוצה, הנקראת "יחידת 101", מורכבת מתלמידים בעלי כושר מנהיגות, מודעות חברתית גבוהה ונכונות להוביל תהליכים בקהילות התלמידים בבתי"ס שלהם. מהרשת נמסר, כי הקבוצה מונה 101 תלמידים, המייצגים את 17,000 התלמידים הלומדים במוסדות הרשת. עוד נמסר, כי התלמידים שנבחרו לקבוצה ישתתפו

בסדנאות לפיתוח מנהיגות בנושא "פעילות למען הכלל", ובסמינרים בנושא "החברה הישראלית ובעיותיה החברתיות". מטרת היוזמה היא שמשתתפי הקבוצה ינהיגו את תלמידי בתי"ס של הרשת בפעילות תרומה לקהילה ומאבק למען צדק חברתי.

■ מעודדים פעילות תלמידים

בספריית ביה"ס – הספרניות בתיכון העמק המערבי שבקיבוץ יפעת, מנחות קבוצות של "תלמידים נבחרים קריאה". בכל קבוצה כ-16 תלמידים המרבים בקריאה. מטרת הפעילות היא לטפח את התלמידים הקוראים וגם לעודד אותם לדרבן את חבריהם לקרוא יותר. כדי לעודד את התלמידים לקרוא יותר פתחו הספרניות בספרייה מספר פינות קריאה בנושאים שונים, המתחלפות מידי שבוע ובהן; פינת מפגשי סופרים שבה מוצגים ספרים ומאמרים של סופרים, פינת אקטואליה שבה חומרי קריאה בנושאים העומדים על סדר היום הציבורי, פינת בנושא פרשת השבוע ועוד. במידעון ביה"ס מציינות הספרניות, כי הספרייה שוקקת תלמידים בכל שעות היום. אמנם מרבית התלמידים מגיעים לספרייה כדי לפתור תשבצים או לשחק במשחק "הכספת" באינטרנט, אך, לדברי הספרניות, גם פעילויות אלו מבורכות כיוון שהן מביאות את התלמידים לפתוח מילונים וספרי מידע.

■ תלמידי חולון הצדיעו

לחסידי אומות העולם – מערכת החינוך בחולון ערכה סמוך לחנוכה יום הצדעה לחסידי אומות העולם. במהלך היום נערך, בין היתר, טקס בתיכון קוגל, שבמסגרתו ציינו תלמידי שכבת כיתות ט' של ביה"ס את סיומו של פרויקט לימודי בנושא חסידי אומות העולם. במסגרת הפרויקט, ששמו "באנו חושך לגרש", למדו התלמידים על חסידי אומות העולם בשיעורי החינוך, והכינו עבודות חקר על פעולתם. בתום הטקס התכנסו התלמידים והוריהם בכיתות ושמעו עדויות מפי ניצולי שואה ששרדו בעזרת חסידי אומות העולם. שיאו של היום היה בטקס מרכזי במתנ"ס קליין בעיר, שבו השתתפו תלמיד בתי"ס ו-13

חסידי אומות העולם מרחבי הארץ. במהלך הטקס העניק המרכז העירוני לטיפוח תודעת השואה – בית להיות, את פרס "האור" על מעשה חסד לביה"ס היסודי ביאליק ולביה"ס לחינוך מיוחד עוז, המקיימים פעילות לימודית משותפת מזה חמש שנים.

■ תחרות בית ספרית לבניית דחלילים מפסולת

– בביה"ס היסודי איתמר בנתניה דוגלים בשמירת איכות הסביבה. תלמידי ביה"ס מטפלים במפגעים סביבתיים, אוספים פסולת למיחזור ועוד. החודש התקיימה בין כל כיתות ביה"ס תחרות דחלילים מפסולת. הקריטריונים לבניית הדחליל הכיתתי היו שימוש בחומרים ממוחזרים רבים ככל האפשר ומראה אסתטי. התלמידים גם נדרשו להסביר בעל פה ובכתב מאלה חומרים ממוחזרים בנו את הדחלילים ולתאר את תהליך הכנתם. במקום הראשון בתחרות זכה הדחליל של כיתה ד'1. הדחליל הזוכה הוצב בגן האקולוגי החדש של ביה"ס, שבו ניטעו עצי ארץ ישראל. בטקס חנוכת הגן, שהתקיים השבוע, השתתפו השר לאיכות הסביבה, גדעון עזרא, וראש עיריית נתניה, מרים פירברג-איכר.

■ התלמידים מלמדים את ילדי הגנים על איכות הסביבה

– תלמידי כיתות ט' של חטיבת הביניים שז"ר בבת ים משתתפים השנה בתוכנית נתינה לקהילה בשם "קדם מחויבות". במסגרת התוכנית יוצאים התלמידים אחת לשבוע ל-20 גני ילדים רגילים ול-6 גני ילדים של החינוך המיוחד, ועורכים לילדי הגנים הפעלות בנושא איכות הסביבה.

תוכנית ההפעלות הוכנה על ידי צוות המורים בביה"ס בשיתוף עם הפיקוח על גני הילדים, הפיקוח על החינוך המיוחד ומחלקת גני הילדים בעירייה. מעיריית בת ים נמסר, כי התלמידים יצרו קשר אישי וחם עם ילדי הגנים ואלה משתפים עמם פעולה באופן מופתי. את הפעילות יזמה מנהלת חטיבת הביניים, דוריס ליפשיץ.

זו עם שלושה מתנדבים. כך זכו התלמידים לתרגל את האנגלית שבפיהם וגם להיחשף למגוון מבטאים וסגנונות דיבור באנגלית. מביה"ס נמסר, כי בנוסף לערכה הלימודי של הפעילות היא גם מהווה התחלה של שיתוף פעולה בין אנשי הקהילה לתלמידי ביה"ס.

על החשש מפני בחינת הבגרות בעל פה באנגלית ולשפר את שטף הדיבור שלהם בשפה זו. המפגש התקיים במתכונת נינוחה של "שיחה, קפה ומאפה", בלובי חטיבת הביניים של ביה"ס. במהלך המפגש ישב כל תלמיד מול מתנדב ושוחח עמו באנגלית. כל תלמיד נדרש לשוחח בדרך

■ לומדים מהקהילה לשוחח באנגלית רהוטה

– צוות המורות לאנגלית בביה"ס אורט רבין בגן יבנה יזמו החודש מפגש לימודי בין תלמידי שכבת י"ב בביה"ס ובין תושבים מהיישוב דוברי אנגלית רהוטה. מטרת הפעילות הייתה לסייע לתלמידים להתגבר

חינוך התיישבותי

■ **קבלה ונתינה** – כפר הנוער כנות החל לאחרונה לפעול במסגרת גף ניסויים ויזמות של משה"ח. מנהל הכפר, אבי קסטרו, מסר לקו לחינוך, כי בכנות החלה לאחרונה לפעול תוכנית חינוכית ניסויית בנושא "נתינה עם קבלות". התוכנית משלבת את כל מערכות הכפר בתהליך ערכי ופדגוגי של קבלה ונתינה. פיילוט של התוכנית מתקיים בפנימייה ללימודי המשטרה, הפועלת בכנות זו השנה השלישית.

מחוז צפון

■ **השתלמות** – 130 מפקחים ועובדי מינהל מחוז צפון השתתפו בשבוע שעבר בהשתלמות שהתקיימה במשרדי המחוז בנצרת עילית. מנהל המחוז, דוד וסרמן, פירט בפני משתתפי ההשתלמות את יעדי המחוז לחמש השנים הקרובות והם; קידום החינוך בגיל הרך, שיפור ההישגים של התלמידים בבתי"ס העל יסודיים ובמיוחד העלאת הזכאות לבגרות ושיפור איכות התעודה. כמו כן; עידוד המצוינות, שיפור ההישגים בחינוך היסודי במיצ"ב ובחינוך הלא יהודי גם בבחינות החומש, שיפור הסביבה הלימודית, טיפוח תרבות הדו-קיום והעצמת אנשי החינוך בתחומי הפדגוגיה והמינהל.

מחוז חיפה

■ **הצלחה לתהיל"ה** – 67% מבוגרי תוכנית תהיל"ה (להשלמת השכלה) במחוז, אשתקד, נמצאו זכאים לתעודת בגרות מלאה, כך נמסר מהנהלת המחוז. עוד נמסר, כי לשאר משתתפי התוכנית נותרה בחינה אחת בלבד להשלמת הזכאות לתעודת בגרות. בתוכנית תהיל"ה המחוזית השתתפו אשתקד בוגרי בתי"ס מהנתיב הטכנולוגי באזור חיפה. תוכנית תהיל"ה המופעלת על ידי אגף שח"ר במשה"ח מאפשרת לתלמידים בוגרי י"ב להשלים בגריות בחמישה מקצועות לימוד. התוכנית פועלת במחוז בביה"ס התיכון לחינוך וסיעוד בכפר ביאליק. מהנהלת המחוז נמסר עוד, כי בתהיל"ה בחיפה מלמדים מורים מנוסים בהגשה לבחינות בגרות. הלימודים מתקיימים בקבוצות קטנות. התוכנית מתקיימת בשיתוף פעולה עם צה"ל, אשר מאפשר למשתתפי התוכנית לדחות את הגיוס לצבא.

■ **מרוץ הלפיד** – תלמידי ביה"ס הריאלי בחיפה וספורטאי אגודת מכבי חיפה השתתפו לפני החנוכה במרוץ הלפיד המסורתי של

ביה"ס לזכר הרוגי הפיגועים בעיר. המרוץ התקיים בארבעה מסלולים מקבילים, הסמוכים לאתרי הפיגועים, ברחבי חיפה. בכל אתר ערכו הרצים טקסי התייחדות לזכרם של הרוגי הפיגועים. המרוץ החל בסניף ביה"ס הריאלי בהדר והסתיים בעצרת מרכזית בסניף בית ברם של ביה"ס. בעצרת השתתפו תלמידי הריאלי, משפחות חללי הפיגועים ונציגי עיריית חיפה.

מנה"י

■ **קדם עתידים** – תוכנית קדם עתידים החלה לאחרונה לפעול בירושלים. התוכנית תפעל בעיר במשך ארבע השנים הבאות. השנה משתתפים בתוכנית 80 תלמידים בעלי פוטנציאל לימודי גבוה, המגיעים מרקע סוציו-אקונומי נמוך. התלמידים לומדים בשתי קבוצות: בבי"ס גבעת גונן מופעלת קבוצה של תלמידים מביה"ס ומבתי"ס אורט ספניאן, הימלפרב ומדרשת עמליה; במתנ"ס נווה יעקב לומדים תלמידים מבתי"ס בצפון העיר. תוכנית קדם עתידים בירושלים מנוהלת על ידי המחלקה למדע וטכנולוגיה של מנח"י, בשיתוף עמותת קדם עתידים, מכון ברנקו-וייס וחברת J.V.C. התוכנית ממומנת על ידי מנח"י ועמותת קדם עתידים.

מחוז מרכז

■ **הוקרה** – עיריית רחובות, בשיתוף עם הסניף המקומי של ארגון רוטרי, העניקו החודש לראשונה אותות הערכה לאנשי חינוך מצטיינים בעיר. האותות חולקו בטקס חגיגי לגננות, מחנכים וצוותים מקצועיים. כמו כן, הוענקו תעודות הערכה לביה"ס העל יסודי ויצ"ו ולביה"ס היסודי תלמוד תורה הרא"ם על הצטיינות בתחומי החינוך, החברה ועבודת הצוות. פרס על מפעל חיים חינוכי הוענק למפקחת על בתי"ס היסודיים הממלכתיים ברחובות, חנה בן ארי.

■ **מצלמות בביה"ס** – ועד ההורים והנהלת ביה"ס אורט רבין בגן יבנה החליטו בסוף שנת הלימודים הקודמת להתקין מצלמות במבני ביה"ס ובסביבתו כדי למנוע פריצות, מעשי ונדליזם ואלימות. בחודש שעבר הותקנו המצלמות בביה"ס. רכישת המצלמות והתקנתן, בעלות של כ-100 אלף ש"ח, מומנה על ידי המועצה המקומית ורשת אורט. ממועצת גן יבנה נמסר, כי המצלמות מצלמות ומקליטות את הפעילות במסדרונות ביה"ס ובשטחים נרחבים סביבו. המידע מועבר למערכת מחשב, הנמצאת בחדרו של מנהל

ביה"ס, חיים אייזנר. המנהל הוא המורשה היחידי לצפות בצילומים. לדברי מנהל ביה"ס, לא נועדו המצלמות להחליף את התהליך החינוכי שמתקיים בביה"ס, אלא לשמש ככלי עזר נוסף לשיפור האקלים הבית ספרי. במועצת גן יבנה מציינים, כי בשאלון על האקלים החינוכי, שהתקיים במסגרת מבחני המיצ"ב אשתקד, דיווחו התלמידים על ירידה במעשי האלימות בביה"ס ועל עלייה בתחושת הביטחון שלהם.

מחוז תל אביב

■ **תקציב החינוך** – מועצת עיריית רמת גן אישרה בשבוע שעבר את תקציב העירייה לשנת 2007. התקציב שמייעדת העירייה לחינוך יעמוד גם השנה בראש; 220 מיליון ש"ח, כ-29.43% מהתקציב העירוני כולו, העומד על כ-746 מיליון ש"ח. מעיריית רמת גן נמסר, כי בתקציב החינוך ל-2007 חלה עלייה של 1.23% לעומת תקציב 2006.

■ **מלגות הצטיינות** – שבעה תלמידים מתיכון הנדסאים הרצליה, זכו החודש במלגות הצטיינות של דקאן הפקולטה להנדסה באוניברסיטת תל אביב, פרופ' אהוד היימן. התלמידים החלו השנה את לימודיהם באוניברסיטה במקביל ללימודיהם בתיכון. הלימודים באוניברסיטה יוכרו לתלמידים לצורך צבירה אקדמית לתואר בוגר בהנדסה. תיכון הנדסאים פעל במשך למעלה מארבעים שנה באוניברסיטת תל אביב. לפני כשנתיים ביקשה האוניברסיטה לסגור את ביה"ס בנימוק שהוא הפך עבורה לנטל כלכלי. עיריית הרצליה החליטה לקחת את ביה"ס תחת חסותה. משנת הלימודים תשס"ו שייך ביה"ס למערכת החינוך של הרצליה ובשנת הלימודים הבאה הוא יעבור למשכן חדש בעיר.

מחוז דרום

■ **פעילות הפגה** – כ-5,000 תלמידים משדרות ומאזור עוטף עזה השתתפו בחנוכה בפעילות הפגה. ממשה"ח נמסר, כי המשרד הקצה לפעילות למעלה ממיליון וחצי ש"ח. עוד נמסר, כי כ-2,700 תלמידים צפו בהצגות ילדים ונוער ברחבי הארץ וכ-2,000 תלמידים נוספים הוסעו לספורים במוזיאונים, פארק שעשועים, גני חיות ועוד. כמו כן נערך בחנוכה הפנינג חוויתי לילדים ולבני משפחותיהם בפארק הלאומי אשכול. האירוע כלל הפעלות לילדים, מופעי אמנות, קרקס ועוד. את הפעילות ארגנה הסוכנות היהודית בתיאום עם מינהל חברה ונוער במחוז דרום.